

Vooruit boeren door verbeteren bodemvruchtbaarheid

Optimale gewasopbrengsten op korte termijn en het in stand houden en verbeteren van de bodemvruchtbaarheid op langere termijn. Dat zouden de hogere doelen moeten zijn van het mest- en mineralenbeleid en het Vijfde Actieprogramma Nitraat. Deze 'hogere doelen' voor landbouw en samenleving zouden volgens de NAV naast de milieudoelen richtinggevend moeten zijn voor het mest-, nitraat- en mineralenbeleid van de toekomst.

De NAV maakt zich zorgen over de gevolgen van het huidige mest-, nitraat en mineralenbeleid voor de bodemvruchtbaarheid op langere termijn. Duurzaam boeren betekent ook dat je nu alles in het werk stelt om de bodemvruchtbaarheid voor de langere termijn op zijn minst in stand te houden en waar nodig te verbeteren. Vanzelfsprekend moet het gewas in 2012 goed groeien. Zo ook is het gewenst om verder te kijken dan oogst 2012. Nu investeren in een gezonde, weerbare, bewerkbare en vruchtbare bodem is een investering in de toekomst. Een investering om ook op iets langere termijn te kunnen oogsten.

INVESTERINGEN AANMOEDIGEN
Het mest-, nitraat- en mineralenbeleid van de toekomst zou akkerbouwers aan moeten moedigen om nu te investeren in duurzaam bodembeheer en dus in bodemvruchtbaarheid voor de langere termijn. Volgens de NAV ligt in het beleid een te zwaar accent op korte-ter-

mijn-milieudoelen. Dit in combinatie met lage opbrengstprijzen en lage inkomens heeft tot gevolg dat er nauwelijks ruimte is om te investeren in duurzaam bodembeheer. Op langere termijn is dus de bodemvruchtbaarheid en het productievermogen van de grond in gevaar.

ORGANISCHE STOF

Voldoende organische stof in de grond is zowel op korte als iets langere termijn van cruciaal belang voor de bodemvruchtbaarheid en een gezonde bodem. Het bodemleven wordt gestimuleerd, de grond wordt beter bewerkbaar, je krijgt minder last van bodemziektes zoals sclerotinia, bepaalde soorten aaltjes en rhizoctonia. Bovendien leidt het tot een betere mineralen-uitwisseling. De teelt van groenbemesters zal meer gestimuleerd moeten worden. Dat geldt ook voor de toediening van bodemverbeterende meststoffen zoals betacal en vaste meststoffen met een hoog-organische-stof gehalte en een gunstige invloed op het bodemleven zoals vaste mest en compost. Voor percelen met een lage fosfaattoestand (PW<45) moeten er meer mogelijkheden komen om het fosfaatniveau op de streefwaarde te brengen. Bijvoorbeeld met meststoffen die de bodemvruchtbaarheid voor de langere termijn verbeteren. De hiervoor genoemde bodemverbeterende meststoffen zouden een gedeeltelijke vrijstelling moeten krijgen voor fosfaat, zoals dit nu al voor compost mogelijk is.

FLEXIBELE NORMEN

Optimale gewasopbrengsten zijn op de

korte termijn in gevaar door de huidige gebruiksnormen voor onder meer zomertarwe op klei (150 kg N) en brouwergerst op zand (80 kg N). De normen zijn te krap voor een optimale gewasproductie. Ook de verdere flexibilisering van de gebruiksnormen verdient aandacht. Door stijgende gewasopbrengsten per ha zijn sommige normen nu al te krap geworden. Voor bedrijven die boven de norm produceren zouden volgens de NAV de gebruiksnormen verhoogd moeten worden. De aanpassing van de gebruiksnorm bij de suikerbietenteelt is daar al een goed voorbeeld van.

DRIJFMEST

Volgens het adviesorgaan voor de regering de WOG (werkgroep onderbouwing gebruiksnormen) is realisatie van de nitraatrichtlijn in heel Nederland mogelijk indien vooral het gebruik van drijfmest na 1 juli verder wordt beperkt. De NAV kan instemmen met deze beperking. Alleen bij het gebruik van groenbemesters zou drijfmesttoediening tot 1 september toegestaan moeten worden tot de hoeveelheid van de gebruiksnorm (meestal 60 kg N/ha).

KLANTGERICHT

Verder vindt de NAV dat de mestproducenten hun 'meststoffen' beter op de wensen van akkerbouwers (zoals homogene samenstelling) af moeten stemmen. Klantgericht meststoffen leveren zou volgens de NAV een uitdaging voor veehouders moeten zijn. NAV

Voortbestaan Productschap Akkerbouw aan zijden draadje

De NAV blijft zich inzetten voor het voortbestaan van het Productschap Akkerbouw in afgeslankte en in een meer democratische vorm. Er zijn veel belangrijke taken die we als akkerbouwers individueel niet kunnen, zoals praktijkonderzoek, bevordering van plantgezondheid (bijv. ziekteresistentie, AM-beleid), voedselveiligheid en -gezondheid, het voldoen aan maatschappelijke wensen en duurzaam

bodembeheer. Deze zaken worden in PA-verband nu gezamenlijk uitgevoerd en worden ook gezamenlijk gefinancierd vanuit heffingen. Vlak voor de kerst nam de Tweede Kamer een motie aan die zou kunnen leiden tot ontmanteling van alle productschappen. Zo ver is het echter nog niet. Het woord is nu weer aan minister Kamp en het kabinet. Eerder gaf het kabinet aan afgeslankte productschappen

in stand te willen houden. De komende maanden zal duidelijk worden of minister Kamp z'n rug recht houdt en de motie dus naast zich neerlegt. In dat geval zou de Tweede Kamer onder aanvoering van VVD-er Aptroot zelf met een wetsontwerp kunnen komen over het opheffen van de productschappen. In geval in de Tweede Kamer daarvoor een meerderheid is, zal ook in de Eerste Kamer nog een meerderheid gevonden moeten worden voor het afschaffen van productschappen. Voorlopig blijft er onzekerheid bestaan over het voortbestaan van PA. NAV

Namens de Nederlandse Akkerbouw Vakbond wens ik iedereen een gezond en goed 2012. En het laatste deel van de wens slaat dan natuurlijk vooral ook op het financiële eindresultaat. Dat we een jaar tegemoet zien waarin we 'loon naar werken' mogen ontvangen. Het kalenderjaar 2012 mag dan wel begonnen zijn, de afwerking van oogstjaar 2011 is allerm minst voltooid. Bij een tussenbalans halverwege het verkoopseizoen moeten we al wel dramatisch lage prijzen op de uien en consumptieaardappelmarkt vaststellen. En of daar dit verkoopseizoen nog een substantiële verbetering in komt is op dit moment niet te voorspellen, maar lijkt afhankelijk van toevalsfactoren.

In onze lopende campagne 'Vooruit Boeren' proberen we als NAV op de geïntegreerde vraagstukken van het akkerbouwbedrijf een toekomstgericht antwoord te geven. Vanzelfsprekend begint dat met goede zorg voor de te telen gewassen en onze belangrijkste productiefactor grond. Daarnaast zoeken we als goede ondernemers naar beheersing van de risico's. In eerste instantie door bedrijfsmaatregelen als gewasspreiding, vruchtwisseling, ontwatering, bodemvruchtbaarheid, voldoende werk(oogst)

capaciteit, etcetera. Voor het overblijvende weerrisico hebben we als NAV hard gewerkt om naast de bestaande hagel- en stormverzekeringen tot een brede weerrisicoverzekering als calamiteitenverzekering te komen. Immers de overheid heeft aangegeven niet meer als vangnet voor de agrarische sector te willen functioneren. Het is jammer dat door de stringente Brusselse voorwaarden de weerrisicoverzekering niet naar onze wens ingevuld kan worden. De animo van boeren voor deze verzekering is daardoor gering en is tot nu toe nauwelijks van de grond gekomen. En dit terwijl de weerrisico's door de klimaatveranderingen zichtbaar toenemen.

De afdekking van de marktrisico's zijn onder te verdelen in landbouwpolitieke en vrije marktrisico's. Voor wat betreft de landbouwpolitiek staan we in de fase tot ombouw naar flat-rate. Het is jammer dat de Europese politiek haar heil zoekt in toeslagen in plaats van enige marktbescherming. Onze ideeën voor risicobeheer behelzen dat boeren het perspectief van kostendekkende prijzen moeten hebben zodat er duurzaam in productie en voedselvoorziening geïnvesteerd kan worden. In plaats daarvan zitten wij nu in de spagaat om de overgang van histo-

rische bedrijfstoelagen naar algemene hectarepremies te begeleiden, zodat de verandering niet met teveel pijn gepaard gaat. Onze 'deal' die wij de leden hebben voorgesteld is om de maximale ombouwperiode tot 2019 te hanteren, waarbij bedrijfstypen met hoge historische premies de tijd krijgen om de bedrijfsvoering aan te passen. Tegelijkertijd moeten we ontwrichting van vrije markten als aardappelen en uien voorkomen, door herkoppeling als voorwaarde te stellen aan de geleidelijke afbouw van de hogere premies.

Wat het risicobeheer voor onze hoofdteelt consumptieaardappelen betreft, moeten we meer doen dan alleen maar werken aan meer transparantie in de markt en slim gebruik maken van termijnmarkten. Vooral in de fritesbranche wordt het risico nu te eenzijdig bij de teler neergelegd. Ook vanuit de industrie klinken er signalen dat in een duurzame bedrijfstak de verhoudingen eerlijker moeten worden. De tijd is er rijp voor dat telers zich per grote verwerker gaan groeperen, om gezamenlijk afspraken te maken over teeltomvang, contract/poolvoorwaarden en ... leveringen! Zodat we in een nieuwe ronde niet langer in het aardappelcasino zitten. *Teun de Jong*

Groeiende onrust onder aardappeltelers: Contractprijzen omhoog!

In voorgaande nummers van Genoeg is Beter is geschreven over de dramatische situatie op de aardappelmarkt in seizoen 2011/2012. Op de eerste dagen van 2012 lijkt het er op dat we het dieptepunt hebben gehad. Ondertussen gaat de industrie de boer op met contracten teelt 2012. Contractprijzen omhoog in plaats van omlaag zeggen telers in Noordwest-Europa.

De huidige prijzen op de beurzen van Emmeloord en Goes liggen echter nog steeds maar op een derde van de kostprijs. Deze situatie en het feit dat er na een dergelijk seizoen vaak een druk op de contractprijzen van volgend seizoen komt, zorgt in Noordwest-Europa voor onrust onder aardappeltelers. In Duitsland roept de telersvereniging REKA in Rheinland (Rheinischen Erzeugergemeinschaft KArtoffeln, www.reka-rheinland.de) de

leden-telers op voor deze prijzen voorlopig geen aardappelen meer te leveren. Ook de Duitse LTO (Deutscher Bauern Verband) waarschuwt dat, wanneer de afnemers en verwerkers een deel van hun grondstofbehoefte via contracten willen vastleggen, de contractprijzen zeker niet mogen dalen. De huidige vrije marktprijzen zijn voor de telers bij lange na niet kostendekkend en door de wat hogere tarwe- en maisprijzen van de laatste tijd komen die teelten weer in beeld als alternatief voor de aardappelteelt.

ONRUST GROEIT

In België is flinke onrust ontstaan over de eerste tekenen van dalende contractprijzen voor oogst 2012. In ons eigen land bleek op de ledenavonden van de NAV in december dat akkerbouwers zich ongerust maken over de toekomst van de aardappelteelt. De NAV roept de telers in Nederland en de ons omrin-

gende landen op om niet akkoord te gaan met dalende contractprijzen. De huidige contractprijzen liggen voor de meeste telers al flink onder de kostprijs, nog lager is pure uitbuiting van boeren. In de hele keten en in de samenleving wordt over duurzaamheid gesproken. Dat betekent ook dat de teler op langere termijn economisch en maatschappelijk duurzaam aardappelen moet kunnen telen. Daarom werkt de NAV er aan om samen met zusterorganisaties in binnen- en buitenland telers aan te moedigen bij het verzet tegen lagere prijzen. De NAV roept de afnemers van aardappelen op om de contractprijzen juist te verhogen. Dat lijkt ons een van de beste 'goede voornemens' voor 2012!

NAV

We hebben plezier in ons werk en we doen ons best

Wanneer je mogelijk een opvolger hebt, moet je zorgen dat je bedrijf up-to-date blijft. Het is niet handig als die moet beginnen met eerst het bedrijf moderniseren, dan wordt de kostprijs wel erg hoog. Dat is een lastige start. Pietie Pollema (53) spreekt uit eigen ervaring. Toen zij en haar man Jan het bedrijf van haar vader overnamen, moesten ze een grote slag maken. Dat willen ze voor hun kinderen anders doen.

Hun bedrijf in het Friese Oude Leije bestaat uit 23 hectare pootgoed van stamselectie en 34 hectare wintertarwe. Verder hebben ze twee stallen met totaal ongeveer 80.000 vleeskuikens. Pietie selecteert en sorteert de aardappelen mee en is eerste aanspreekpunt voor de vleeskuikens. 'Dat is niet een bewuste keuze, dat is zo gegroeid', vertelt ze. 'Jan had bij het poten en oogsten van de aardappelen geen tijd voor de kuikens, dus dan pakte ik dat op. Daardoor ben ik degene geworden die de doorgaande lijn in beeld heeft. Dus werden de vleeskuikens vooral mijn taak.'

NIEUWE DINGEN

'We hebben sinds de bedrijfsovername altijd nieuwe dingen uitgeprobeerd. Niet alles was even succesvol, maar we hebben wel steeds gezocht naar kansen voor vernieuwing. Daar hebben we plezier in. We hebben bijvoorbeeld vlas geteeld en plantuien. Zo zijn ook de vleeskuikens op het bedrijf gekomen. Dat is een mooie combinatie met de tarwe. De laatste jaren met de gestegen tarweprijzen en dus hogere voerprijzen, is het lastig om een goede marge op de vleeskuikens te maken. De vleesprijzen zijn niet meegeestegen, dus we moeten werken op het scherpst van de snede.'

KOSTPRIJS

'We hebben gelukkig door te investeren in een warmtewisselaar, de stookkosten met 50% kunnen verlagen. Dat scheelt in onze kostprijs. Ook hebben we samen met een buurman een combine aangeschaft. Daarmee ben je slagvaardig. We hebben deze zomer ook weer alle tarwe goed kunnen oogsten. Omdat we zelf de tarwe kunnen opslaan en drogen, kunnen we met iets meer vocht dorsen. Het pootgoed telen we voor HZPC en

Pietie Pollema

Averis. Bij Averis komen de hogere AM-resistente rassen vandaan. Dat werkt heel goed om een eenzijdig biotype in de grond te doorbreken. We hebben veel kleine percelen dus een eventuele AM-besmetting zou bij ons behoorlijk zwaar uitpakken. Gelukkig hebben we dat tot nog toe kunnen voorkomen. Ook virus kunnen we goed buiten de deur houden door minerale olie te spuiten. Dat vormt een laagje op de bladeren, waar de luizen niet doorheen kunnen prikken.'

WAARDEVOL

Sinds kort zit Pietie in de pootgoedcommissie van de NAV. 'Ik heb nu één bijeenkomst meegemaakt en ik vind het

erg waardevol. Je zit met stamselectie-telers en consumptiepootgoedtelers om de tafel en krijgt begrip voor elkaars uitgangspunten. Zo is het voor een stamselectiebedrijf ondoenlijk om 100% garantie te geven dat de partij bacterievrij is. Je doet je uiterste best, maar er blijft een grijs gebied. Het wordt pas duidelijk als de aardappelen uitgepoot zijn en dan zijn de omstandigheden en de grond van het perceel belangrijke meebepalende factoren. Misschien is stress ook wel heel bepalend. In de tijd dat ik bij de NAK werkte, speelde dit al en er is nog steeds geen oplossing. Het is nu de taak van de NAV-pootgoedcommissie dat we onze visie doorgeven naar de NAK.'

TIEN JAAR VOORUIT

Pietie heeft na de HLS drie jaren bij de NAK gewerkt. Jan werkte bij de bedrijfsvoorlichtingsdienst in Zuid-Holland. Ze begonnen beide met nieuwe ideeën op het bedrijf. Datzelfde houden ze nu hun kinderen voor: ga eerst bij een baas werken, dan weet je hoe dat werkt. Kijk eerst eens wat er in de wereld te koop is en grijp je kans. Pietie en Jan moeten en willen zelf nog zeker tien jaar verder met de boerderij en dat doen ze met plezier. 'Het is best een luxe dat misschien wel meer dan één van de vier kinderen interesse in het bedrijf heeft', zegt Pietie. 'We hebben ook een ruim aanbod van trekkerchauffeurs. Wel handig, zo kon in november in één weekend alle tarwe worden gezaaid.'

GEZOND VOORUIT

'We hebben plezier in het werk en we doen ons best. We werken hard, hebben geen luxe nodig en weinig vakantie.' Gevraagd naar een wens of een motto voor 2012, zegt Pietie: 'Gezondheid. Je kunt een succesvol bedrijf hebben en 30 miljoen in de loterij winnen, maar als je niet gezond bent, heb je er niets aan.'

NAV

Agenda

- 25 januari: Landelijk NAV-bestuur
- 7 februari: Vlagtwedde, Partycentrum Rending, 20.00 uur, regiobijeenkomst Noord-oost, m.m.v. Arjan de Rooij (Avebe), Aike Maarsingh (ex-voorzitter LTO Akkerbouw) en Teun de Jong (NAV-voorzitter)

LTO bewijst aardappeltelers slechte dienst

LTO Akkerbouw en VAVI (aardappelverwerkende industrie) hebben in alle stilte in achterkamertjes overeenstemming bereikt over herziening van de VAVI-Inkoopvoorwaarden. Meteen valt op dat LTO er op geen enkele wijze in is geslaagd de positie van telers in de keten echt te versterken. Een gemiste kans, vindt de NAV.

NAV en VTA die samen meer dan de helft van het areaal consumptieaardappelen vertegenwoordigen, hebben tot hun grote verbazing uit de pers de deal tussen aardappelindustrie en LTO moeten vernemen. Ze zijn zelfs niet op de hoogte gesteld van overleg over nieuwe voorwaarden. Het NAV-bestuur vindt dat we in de toekomst zo niet met elkaar om mogen gaan. De NAV stelt LTO en VTA voor om periodiek, bijvoorbeeld twee of drie keer per jaar, te overleggen, ledenbelangen te bespreken en op elkaar af te stemmen. Op deze wijze kunnen we als belangenorganisaties meer gezamenlijk optrekken om de positie van telers in de keten gezamenlijk te versterken.

INDUSTRIE VERSUS TELERS

Dat VAVI liever alleen met LTO praat is te begrijpen. Door de jaren heen is gebleken dat LTO veelal begrip toont voor de belangen van de industrie. Bovendien weet de industrie onwelgevallige afspraken in de VAVI-voorwaarden te omzeilen door in de eigen voorwaarden van de afzonderlijke bedrijven de VAVI-voorwaarden verder uit te hollen. Dat LTO vindt dat ze als enige organisatie bij dergelijke voor aardappeltelers belangrijke onderhandelingen op kan treden, verbaast de NAV zeer. Een van de belangrijkste oorzaken van het doorgaans slechte rendement in de consumptieaardappelteelt is immers de zwakke positie van de teler in de keten.

KEURING VOOR OPWARMEN

Behalve kritiek op de gang van zaken, heeft de NAV ook kritiek op de inhoud. Op zich is het al een zwakke bod van de kant van LTO om te praten over de inkoopvoorwaarden van de afnemers. We zouden natuurlijk moeten praten over de telersverkoopvoorwaarden. Vier jaar gele-

den heeft de NAV concept telersverkoopvoorwaarden opgesteld. Zie www.nav.nl. Een cruciaal verschil met de VAVI Inkoopvoorwaarden is dat de NAV vindt dat een acceptatiekeuring van een partij aardappelen in de bewaring voor het opwarmen dient plaats te vinden. De NAV vindt ook dat de kwaliteitskeuring door een onafhankelijke instantie moet gebeuren. Door keuring voor opwarmen en levering door een onafhankelijk gecertificeerd bedrijf kan de positie van de teler in belangrijke mate worden versterkt. De NAV heeft in het gehele pakket van die verkoopvoorwaarden geprobeerd de positie van de teler te versterken zonder daarbij ook de belangen van onze afnemers uit het oog te verliezen.

OVERMAGT

In de VAVI Inkoopvoorwaarden waar LTO en VAVI een akkoord over hebben gesloten, zijn een aantal aanpassingen en verduidelijkingen opgenomen. De NAV vreest dat de positie van de teler in de nieuw geformuleerde 'overmachtclausule' is verzwakt. In deze clausule is aangegeven hoe te handelen bij misoogsten en andere rampen. Over zaken die de positie van telers werkelijk versterken is helemaal niets terug te vinden in de nieuwe voorwaarden. LTO Akkerbouw bewijst aardappeltelers een slechte dienst door in te stemmen met de voorwaarden van de industrie die op geen enkele wijze bijdragen aan het versterken van de positie van telers.

NAV

Actieve NAV-ers gezocht

Ter versterking van de belangenbehartiging zoekt de NAV nieuwe mensen die de handen ook uit de mouwen willen steken voor het akkerbouwbelang. Wilt u zich inzetten voor het akkerbouwbelang? Meldt u zich dan telefonisch (0168 329 130) of per e-mail info@nav.nl. Met u gaan we dan op basis van uw kennis, ervaring en belangstelling na op welke wijze u zich in zou kunnen zetten voor de belangen van akkerbouwers. Bijvoorbeeld in een van de NAV-werkgroepen (granen, eiwitten, suiker, consumptieaardappelen, pootaardappelen, zetmeelaardappelen, gewasbescherming en duurzaam bodembeheer) of in een van de regionale besturen of in het landelijk bestuur. Wellicht kent u ook iemand waarvan u denkt: 'Die is heel geschikt'. Uw tip is zeer welkom!

NAV

Nu lid worden

Heel 2012 lid voor slechts € 100

Nog geen lid van de enige echte, onafhankelijke en sectorale vakbond van en voor akkerbouwers, de NAV? Word dan lid. Da's nu heel aantrekkelijk: tot 1 januari 2013 betaalt u slechts € 100,-.

Of: u bent al lid maar uw buurman of vriend nog niet? Help de NAV versterken en overtuig uw collega van het goede en nuttige werk van de NAV. Ook voor uw collega geldt: tot 1 januari 2013 is de contributie slechts € 100,-.

De NAV is puur sectoraal, voor het akkerbouwbelang en stelt het inkomen van akkerbouwers centraal. Belangenbehartiging kan plaatsvinden zonder concessies te doen aan andere sectoren. De NAV zet zich in voor faire opbrengstprijzen, dat wil zeggen integrale kostprijs (dus inclusief vergoeding voor eigen arbeid en eigen vermogen) plus ondernemersmarge. De vakbond strijdt voor betere toekomstkansen dan degenen die de akkerbouw willen overleveren aan de grillen van de (wereld)markt.

U ziet het: de NAV is uniek. Lid worden kan via het inschrijfformulier op www.nav.nl of pak de telefoon (0168 - 329 130).

Contactpersonen

Voorzitter

Teun de Jong
0518 - 400 081

Regio Noord

Jelte Wiersma
0594 - 688 804

Regio Noordoost

Jos Steenhuis
0591 - 349 468

Regio Flevoland

Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland

Joop de Heer
0224 - 541 277

Regio Zuidwest

Kees van Dijk
0167 - 502 211

Regio Zuid

Kees van Dijk
0167 - 502 211

Nederlandse

Akkerbouw Vakbond

Groeneweg 62
4759 BB Noordhoek

tel : 0168 - 329 130

fax : 0168 - 328 735

e-mail : info@nav.nl

website : www.nav.nl

ederlandse
kkerbouw
akbond
NAV